

Parlamentul
Republicii Moldova

DA nr. 81/03-15

15 iulie 2020

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

Comisiei juridice, numiri și imunități

**Amendament
la Proiectul de lege nr. 292 din 02.07.2020 privind
modificarea unor acte normative (Codul electoral
nr.1381/1997 – art.2, 31; Legea nr.294/2007 privind partidele
politice – art.8)**

În temeiul prevederilor art. 59 din Regulamentul Parlamentului aprobat prin Legea nr.797-XIII din 02.04.1996, propun următorul amendament:

Articolul I. – Articolul 8 alineatul (1) litera d) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 42-44, art. 119), cu modificările ulterioare, va avea următorul cuprins:

„d) actul de constituire însoțit de lista membrilor partidului politic, al căror număr nu poate fi mai mic de șapte persoane, actele de constituire ale organizațiilor teritoriale ale partidului, lista delegaților participanți la congresul de constituire. Lista membrilor partidului, întocmită în baza cererilor de aderare la partid, va cuprinde: numele, prenumele, sexul, data nașterii, domiciliul, seria și numărul actului de identitate și semnătura membrului;”.

**Deputat în Parlament
Dumitru ALAIBA**

Nota de argumentare:

Prin acest amendament, propun micșorarea numărului de membri necesari pentru constituirea unui partid politic la șapte persoane. Consider că numai reglementarea prin lege a unui număr mic/simbolic de membri va corespunde în totalitate Constituției Republicii Moldova, după cum reiese din jurisprudența Curții Constituționale la acest subiect, dar și intereselor promovării democrației și pluralismului în Republica Moldova.

Prin hotărârea sa (*nr. 5 din 25.02.2020*), Curtea Constituțională a declarat neconstituțională prevederea din Legea privind partidele politice, potrivit căreia pentru a fi înregistrat, partidul politic trebuie să depună o listă de cel puțin 4000 membri, domiciliați în cel puțin jumătate din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea din Republica Moldova, dar nu mai puțin de 120 de membri în fiecare din acestea.

Este de remarcat că la originea cauzei se afla excepția de neconstituționalitate ridicată într-un dosar privind neînregistrarea unui partid care avea doar șapte membri. Totodată, deși Curtea a dispus că Parlamentul urmează să modifice Legea privind partidele politice până pe 31 iulie 2020, aceasta a specificat că efectele acesteia sunt de aplicare imediată în dosarul în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, adică în privința partidului care solicita înregistrarea având doar șapte membri.

În partea de argumentare a Hotărârii sale, Curtea s-a bazat pe faptul că cerințele conținute în normele contestate reprezentau o restrângere disproporțională a drepturilor cetățenilor la asociere politică.

Printre altele, instanța constituțională a observat că „în vederea atingerii scopului scontat de asigurare a reprezentativității partidelor politice, de evitare a fragmentării excesive a spectrului politic, de promovare a stabilității sistemului politic și de protecție a încrederii publice în partidele politice, pot fi stabilite anumite condiții *nu pentru constituirea partidelor politice, dar pentru participarea acestora la alegeri*”.

Cu alte cuvinte Curtea a spus expres că obiectivele pe care îl servește condiția numărului minim de membri pentru înregistrarea partidului, pot fi satisfăcute prin alte măsuri legislative, care *nu ar restrânge excesiv dreptul persoanelor la asociere politică*, o alternativă fiind condiționarea participării la alegeri prin liste de subscripție, care ar arăta că partidul are susținerea cetățenilor.

În plus, Curtea a constatat că „o măsură suplimentară de asigurare [...] a reprezentativității partidelor politice și evitarea fragmentării excesive a spectrului politic, promovarea stabilității sistemului politic și protecția încrederii publice în partidele politice pentru alegerile parlamentare [...] este pragul minim de reprezentare”.

Curtea subliniază că în jurisprudența sa a statuat principiul potrivit căruia vor fi declarate neconstituționale reglementările restrictive dacă există

alte mijloace care pot realiza la fel de bine scopul legitim urmărit, cu un prejudiciu mai mic pentru dreptul fundamental în discuție.

Curtea mai citează și unele constatări ale Comisiei de la Veneția care vorbesc despre importanța posibilității înregistrării partidelor locale fără a impune o povară disproporționată asupra celor care vor să le constituie.

Aplicând considerentele de mai sus propunerii Guvernului, cea de a institui cerința minimă de 1000 de membri pentru înregistrarea partidelor, vom vedea că aceasta nu răspunde în totalitate constatărilor Curții Constituționale. Or, chiar și micșorând numărul minim de membri de la 4000 la 1000 și excluzând criteriul distribuției geografice a acestora, această măsură este semnificativ mai restrictivă asupra dreptului la asociere decât alternativele disponibile și este în măsură să inhibe mai ales inițiativele de asociere politică la nivel local.

Pe lângă argumentul juridic, nu mai puțin importante sunt considerentele de oportunitate.

Cetățenii și-au pierdut încrederea în partidele politice existente, iar acestea, la rândul lor, nu mai par să reprezinte nevoile cetățenilor. Pornind de la aceasta, crearea condițiilor pentru apariția noilor idei, viziuni și oameni ce s-ar asocia în jurul lor, inclusiv a noilor partide, este mai importantă ca niciodată, iar elaborarea unui cadru legal ce ar permite implicarea mai largă a cetățenilor în viața politică este soluția cea mai democratică și conformă cu drepturile omului.

Partidele politice sunt platforme de asociere a oamenilor ce împărtășesc un set de idei și viziuni comune cu privire la dezvoltarea și guvernarea unui stat. Astfel doar forțe politice noi sunt în stare să restabilească încrederea populației în stat și să aducă o schimbare a clasei politice.

O cauză reală și rezolvabilă a problemei este reglementarea partidelor politice în legislația Republicii Moldova și, mai ales, barierele de acces în viața politică impuse cetățenilor și asociațiilor lor. La moment, cerințele de înregistrare a formațiunilor politice sunt foarte restrictive și fac înregistrarea unui partid, pe de o parte, foarte costisitoare și complexă, iar pe de alta – practic imposibilă, de exemplu în cazul partidelor regionale sau de nivel local.

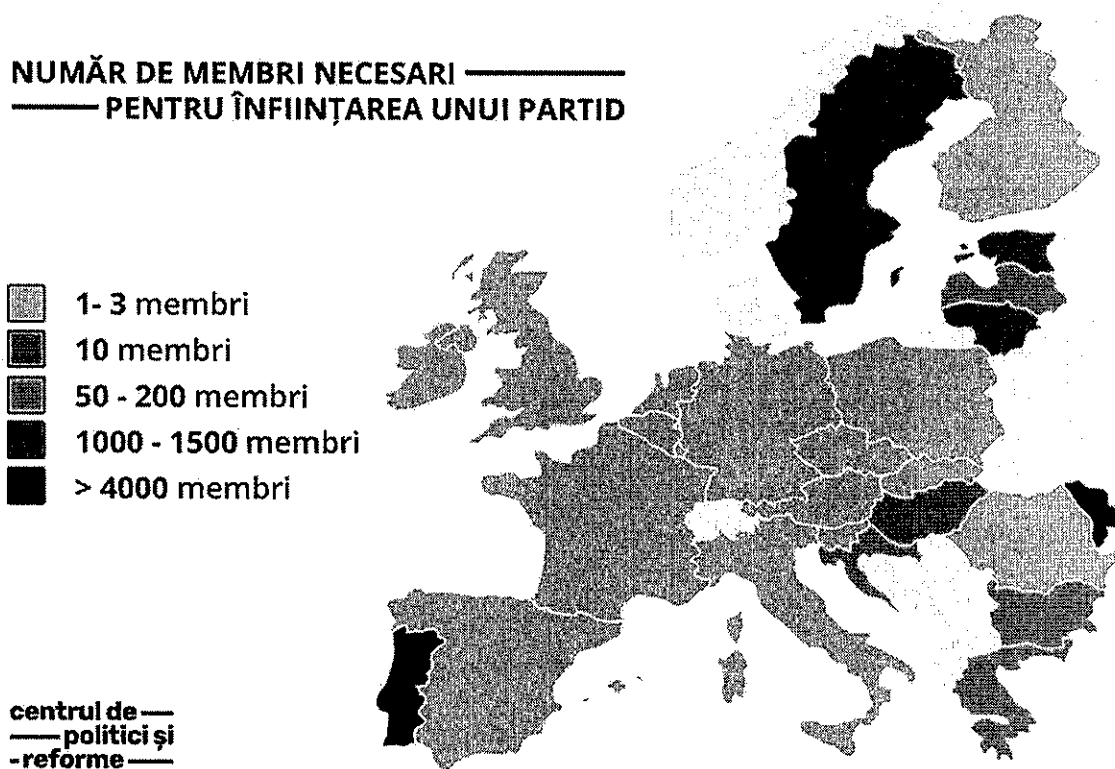
Această barieră, impusă de lege, reprezintă o limitare gravă a dreptului la libera asociere a cetățenilor și nu este justificată de condițiile actuale ale societății și politicii moldovenești. Pe de altă parte, aceasta constituie și o problemă de democrație – mai puțini oameni și idei politice nu au acces în spațiul public și în viața politică a statului.

O modificare a Legii privind partidele politice în sensul propus aici, ar permite liberalizarea pieței de idei, ar impulsiona accesarea oamenilor noi, cu idei demne de a fi auzite în spațiul public, și ar putea crea premise în care alegătorii să nu mai aleagă răul cel mai mic, sau să voteze candidați independenți cu șanse minime de accesare în Parlament, fără echipă și potențial de creștere. Astfel ar porni un proces de reformare a clasei politice în

mod natural, organic, fără a fi nevoie de intervenții care doar să mascheze situația, servind, de fapt, intereselor partidelor de la guvernare.

Totodată, modificarea va permite înregistrarea partidelor de nivel regional sau local, precum și va facilita crearea partidelor care să reprezinte interesele minorităților.

Experiența internațională. Majoritatea țărilor din Uniunea Europeană au reguli extrem de flexibile pentru procedura de înregistrare a unui partid. Numărul simbolic de membri fondatori (3-10) este mai degrabă o normă, decât o excepție. Graficul de mai jos arată cum Republica Moldova, la moment, are una din cele mai restrictive legislații privind procedura de înregistrare a partidelor politice:

Modificarea legii cu privire la partidele politice în sensul eliminării numărului minim necesar de membri fondatori, și a oricăror criterii de reprezentare teritorială, în conformitate cu cele mai bune practici europene, va avea următoarele efecte pozitive:

- va asigura respectarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor la libertatea de asociere, de a alege și a fi ales, garantate prin Constituție și prin tratatele internaționale din domeniul drepturilor omului la care Republica Moldova este parte;

- va aduce un nou suflu în competiția de idei pe arena politică din Republica Moldova, dând un nou impuls pluralismului politic, prin crearea premizelor de apariție a noi partide politice, cu noi viziuni, idei, și oameni;
- va contribui la restabilirea încrederii cetățenilor în partidele politice, odată cu apariția de noi partide și noi lideri politici la nivel local, regional și național;
- va stimula competiția de idei și inițiative în regiunile, raioanele și localitățile din Moldova, stimulând participarea partidelor locale în rezolvarea problemelor comunităților lor;
- va alinia legislația Republicii Moldova cu privire la partidele politice, la cele mai bune practici europene, inclusiv va ține mai bine cont de recomandările și aprecierile Comisiei Europene pentru Democrație și Drept a Consiliului Europei (Comisia de la Veneția);
- va contribui la consolidarea societății, implicând în viața politică din Chișinău minoritățile și asigurându-le o reprezentare mai bună în Parlamentul Republicii Moldova;
- va servi drept exemplu de voință politică a legislativului de a remedia o nedreptate socială și o barieră în democratizarea statului.

**Deputat în Parlament
Dumitru ALAIBA**

[Semnează electronic](#) [Verifică semnătura](#) [Media](#)

Rezultatul verificării

Document "*81_15.07.2020_Amendament la Proiectul de lege nr. 292.pdf*"

#	Semnatar	Semnătura	Organizația	Data semnării
1	Alaiba Dumitru 0992306260542	✓ Validă		15.07.2020 20:32:10

[Măi verifică](#)[Pagina principală](#)**CENTRUL DE ASISTENȚĂ**Întrebări frecvente
Servicii Publice Electronice**022 820 000****Ce este nou în MSign?**